

o tom, zda zabavené věci jsou ve skutečné moci povinného Maxe K-a, a že proto neměly býti exekučně zabaveny a do úschovy vzaty, třebaže vymáhající věřitel na provedení exekuce trval a Max K. provedení exekuce neodporoval. Nelze proto přisvědčiti ani názoru soudu odvolacího, že žalovaný, když za uvedeného stavu věci trval na provedení úschovy zabavených věcí, jest žalobci jako tehdejšímu vlastníku zabaveného zboží práv nebo spoluzodpověden za škodu, která mu touto úschovou vznikla. Nejvyšší soud shledává naopak správným názor soudu první stolice, že z tohoto důvodu žalovaný není povinen nahraditi žalobci škodu z úschovy zabaveného zboží, poněvadž použil jen práva jemu dle §u 259 ex. ř. příslušejícího, když trval na soudem exekučním povolené úschově zboží, a když exekuční soud schválil zavedení úschovy tohoto zboží tak, jak skutečně se stala. Není proto správným ani názor soudu odvolacího, že v tomto případě, poněvadž úschova zavedeného zboží, jak se stala, skutečně mohla býti provedena jen za spolupůsobení vymáhajícího věřitele, nynějšího žalovaného, tento jest práv neb aspoň spoluzodpověden za škodu vzniklou žalobci úschovou, ježto prý jak exekuční soud tak i výkonný orgán v tomto případě jednali vlastně z rozkazu vymáhajícího věřitele, nynějšího žalovaného. Rekurs žalobcův jest proto v tomto směru důvodným. Totéž platí ohledně otázky, zda-li žalovaný svým chováním po provedeném zabavení a po úschově zboží skutečně se dopustil opomenutí, z něhož zodpovídá žalobcovi za škodu z tohoto opomenutí. V ohledu tomto jest ze spisu exekučního patrné, že žalovaný již dne 6. února 1925, tedy ještě dříve, než mu žaloba vylučovací byla doručena u exekučního soudu, učinil návrh na zrušení, nikoli jen, jak v první stolici tvrdil, na odložení této exekuce ve smyslu §u 39 čís. 6 ex. ř. a že návrhu tomu bylo vyhověno. Tím vyhověl žalovaný své povinnosti plynoucí z vlastnického práva žalobcova na zboží jemu u Maxe K. exekučně zabavené a do úschovy vzaté a když žalobce přes to své zboží teprve počátkem dubna 1925 ze soudního úschování dostal zpět a z toho důvodu utrpěl nějakou škodu, není mu žalovaný za tuto škodu zodpověden.

Čís. 5937.

Na Československém státu nelze se domáhati splnění smluvního závazku býv. rakouského eráru ku vydání vlečné dráhy.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1926, Rv I 2019/25).

V roce 1889 uzavřela žalující cukrovarnická společnost s tehdejší severozápadní dráhou smlouvu o výstavbě a užívání vlečné dráhy odbočující od hlavní trati severozápadní dráhy do cukrovaru žalobkyně. Dle čl. 17 smlouvy mělo vlastnictví vlečky, pokud náleželo dráze, po uplynutí třiceti let přejíti na žalobkyni, předpokládajíc, že byly umluvené anuity žalobkyni řádně zaplacený. Severozápadní dráha byla roku 1908 sestátněna a dne 3. května 1922 bylo vloženo pro Československý stát vlastnické právo k parcelám, po nichž byla vlečná dráha vedena. Tvrdíc, že celý náklad byl do roku 1919 ve smluvených anuitách uhrazen, domáhala

se žalobkyně na Československém státu vydání vlečné dráhy do vlastnictví s další žádostí ohledně knihovních vkladů. *Procesní soud první stolice* uznal podle žaloby. *Důvody*: Spornou jest otázka, zda žalovaný erár převzal s příslušnými nemovitostmi také povinnost k vydání tovární vlečky a vydání vkladu schopné listiny k provedení výmazu kauční hypoteky. Smlouva St. Germainská a zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. nemají ustanovení o nárocích třetích osob vztahujících se na majetek převzatý dle těchto zákonných ustanovení státem Československým a přísluševších proti bývalému státu rakousko-uherskému. Předpisy ty nevylučují převod závazků bývalého státu rak.-uherského na Československý stát jako nabyvatele majetku, jehož se závazky ty týkají. Pro nedostatek výslovných ustanovení dlužno použiti obdoby (§ 7 ob. zák.) a poukázati na § 1409 obč. zák., jehož zásada dá se upotřebiti i na souzený případ. Podle této zásady ručí žalovaný erár jako nabyvatel nemovitostí i za nároky strany žalující. Dále poukazuje se na zásadu poslední věty §u 442 obč. zák., dle níž nikdo nemůže nikomu postoupiti více práv, nežli sám má. *O d v o l a c í s o u d* žalobu pro tentokráte zamítl. *Důvody*: Je nesporno, že dne 11. září 1909 bylo vloženo následkem sestátnění severozápadní dráhy na spornou vlečku právo vlastnické pro bývalý c. k. rakouský železniční erár. Rovněž je nesporno, že dne 3. května 1922 vloženo bylo dle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n. do knih právo vlastnické pro Československý stát. Tento zákon obsahuje ustanovení o převzetí statků a majetku, jež připadly podle mírových smluv státu Československému. Dle čl. 208 mírové smlouvy Saint-Germainské získal stát Československý všechny statky a majetek vlády rakouské, bývalé i nynější, pokud leží na jeho vlastním území. Pro posouzení otázky, jaká práva a jaké závazky převzal Československý stát od bývalého Rakouska, jsou jedině rozhodna ustanovení mírové smlouvy a táž ustanovení rozhodna jsou i pro posouzení sporné otázky další, zda Československý stát má splniti závazek převzatý dřívějším rakouským státem, totiž odevzdati vlastnictví vlečky bezplatně po uplynutí 30 let a proplacení anuit žalobkyni. Československý stát nenabyl ovšem tohoto vlastnictví bezplatně, poněvadž dle čl. 208 mírové smlouvy Saint-Germainské cena tohoto majetku stanovena bude komisí reparační, by byla připsána na vrub státu nabývajícího a ku prospěchu Rakouska. Stát Československý stal se dle tohoto článku i vlastníkem anuit žalobkyni ve smyslu smlouvy ze dne 3. srpna 1889 jemu splacených, ježto majetkem po rozumu ustanovení čl. 208 smlouvy rozuměti sluší nejen věci hmotné, nýbrž také pohledávky a práva. Jde dále o to, co je se závazky bývalého státu Rakouského, které tento dle smlouvy ze dne 3. srpna 1889 vůči žalobkyni převzal, zejména podle jejího čl. 17 odst. II. O takových závazcích bývalého Rakouska jednájí čl. 203 a 205 mírové smlouvy. Onen o závazcích sjednaných před 28. červencem 1914 bývalou vládou Rakouskou. Mezi tyto závazky náleží i sporný závazek sjednaný smlouvou ze dne 21. října 1908. Článek 203 v předposledním odstavci stanoví, že vláda rakouská bude samojediná zodpovědna za všechny závazky sjednané před 28. červencem 1914 bývalou vládou rakouskou mimo závazky z papírů rentových, bonů, obligací a bankovek, o kterých se tato smlouva výslovně zmiňuje. Zůstává

tedy dlužníkem ze smlouvy z 21. října 1908 jediné nynější vláda rakouská jakožto jediná reprezentantka bývalého Rakouska. To platí o všech závazcích, tedy i ze vzájemného plnění, jež staly se skutečnými závazky teprve po prohlášení samostatného státu Československého a o takový v projednávaném případě jde, poněvadž povinnost k vydání vlečky nastati měla po zaplacení poslední anuity a to stalo se, jak je zjištěno popisem řiditelství státních drah v Hradci Králové dne 10. července 1919, neboť smlouva Saint-Germainská co do závazků nepojí se dnem prohlášení samostatnosti Čsl. státu žádných účinků. Podle ní rozhodna je pouze doba válečná, jež skončila teprve sjednáním mírové smlouvy (rozh. nejv. soudu ze dne 8. května 1923, R I 386/23 sb. n. s. čís. 2583. Poněvadž pak žalobkyně ani netvrdí, že reparační komise na základě čl. 208 mírové smlouvy již rozhodla, zda a jaké závazky Československý stát z důvodu převzetí oné vlečky převzítí má, nemůže žalující strana na žalované splnění žalobního nároku na ten čas vymáhati. Prvý soud projevil názor, že předpisy mírové smlouvy nevyklučují převod závazků bývalého státu Rakouského na stát Československý a že pro nedostatek výslovných ustanovení dlužno použití předpisů § 1409 obč. zák. Názor ten projevil také nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 17. dubna 1923, č. Rv II 512/22 čís. sb. 2517, ale od názoru toho v plenárním rozhodnutí ze dne 10. března 1925, čís. pres. 944/24 sb. n. s. čís. 4787 již upustil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nerozhodným je názor, že nárok vymáhaný tímto sporem může býti splněn jen Čsl. státem, jako vlastníkem sporné vlečky. Z toho ještě neplyne, že žalovaný erár je skutečně povinen splniti sporný závazek. Dovolání vytýká napadenému rozsudku rozpor s intencemi mírové smlouvy St. Germainské, zejména nesprávný výklad jejího čl. 203 předposlední odstavec, ale samo spočívá na nesprávném právním náhledu. Pravdu má jediné v tom, že se musí smířiti se skutečností, že mírová smlouva neupravuje výslovně osudu nároků druhu, o jaký jde v tomto směru. Pokud však snaží se domnělý nedostatek ten napravití obdobným užitím § 1409 obč. zák., přehlíží pravou podstatu mírové smlouvy i celého děje, na základě jehož stal se žalovaný stát vlastníkem sporné vlečky. Nynější poměr mezi stranami nelze vůbec posouditi podle zásad soukromoprávních, zejména ne podle §u 1409 obč. zák. Československý stát není vůbec právním nástupcem bývalého Rakousko-uherska, neodvozuje existenci svou od něho, nýbrž ustavil se způsobem originárním, z vlastní vůle a z moci národa Československého, jenž se učinil samostatným a neodvislým proti vůli tehdejší monarchie. V této své již hotové existenci byl uznán mezinárodním aktem čelných mocností spojených a sdružených jako činitelů světové politiky. Tímto originárním způsobem svého vzniku nabyt Čsl. stát všeho majetku bývalého Rakouskouherska umístěného na jeho nynějším území, nepřevzal však jeho závazků, pokud mu nebyly uloženy mírovými smlouvami, aneb pokud si jich neuložil sám vlastními zákony. To nelze říci o sporném závazku. O zvláštním zákonu není zde řeči, jde tudíž jen o otázku, zda mu sporný závazek

nebyl uložen mírovou smlouvou St. Germainskou, jež by jediná mohla přijíti v úvahu. Z čl. 203 této smlouvy ve spojení s čl. 205 nelze však dovoditi, že Čsl. stát jako stát t. zv. nástupnický jest práv ze závazků soukromoprávních, o jaký jde v tomto sporu. Předposlední odstavec čl. 203 jmenuje jen závazky určitě vytčené, jinak však má článek ten na mysli jen závazky veřejné (státní dluhy finanční a pod.). Z toho nelze vyvoditi, než že sporný závazek nepřešel na žalovaný erár. Opaku nelze docíliti ani užitím §u 1409 obč. zák. V první řadě jde tu o normu soukromoprávní, kterou nelze přenést bez zvláštních náležitostí, jichž tu není, na případ veřejného práva, jakým bylo nabytí statků dne 28. října 1918. Předpis § 1409 obč. zák. předpokládá zjevně jen převod majetku smlouvou, sukcesí singulární t. j. zcizení tradicí se strany dosavadního majitele a převzetí ze strany nabyvatele, kdežto při nabytí dne 28. října 1918 nebylo ani smlouvy ani převodu ani sukcese, nýbrž bylo to nabytí originární, proti vůli dosavadního majitele. Totéž je říci obdobně i o zásadě §u 442 obč. zák. Nelze proto ze skutečnosti, že St. Germainská smlouva nepraví výslovně ničeho o závazcích druhu, o jaký jde v tomto sporu, vyvoditi než zamítnutí žaloby. Přihlédl-li odvolací soud k dosavadní možnosti, že sporný poměr bude upraven reparacní komisí ve prospěch žalující strany, což není vyloučeno napadeným rozsudkem, nepochybil při právním posouzení věci, zejména ne v tom smyslu, by se dala z toho vyvoditi nesprávnost předchozích jeho právních vývodů.

Čís. 5938.

Přijal-li vzhledem k ujednání při kupní smlouvě kupitel směnku, znějící na fakturovaný peněz, a odevzdal ji prodávajícímu, jde o novaci, již zanikla původní pohledávka prodávajícího z kupní smlouvy.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1926, Rv I 52/26).

Zástupce prodávajícího vymínil si při ujednání kupní smlouvy, že kupitel přijme a odevzdá prodávajícímu směnku na fakturovaný peněz. Žalobu o zaplacení kupní ceny procesní soud prvního stupně pro tentokrát zamítl, máje za to, že pokud žalobkyně nevrátí žalovanému směnku, nemůže na něm žádati zaplacení kupní ceny. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany a odvětil k odvolání žalovaného v důvodech: První soud vychází ze správného právního názoru, že byla dána směnka jen za účelem placení a ne na místě placení a právem poukazuje k tomu, že nebyly ani tvrzeny, natož dokázány skutečnosti, z nichž by byla zřejmou vůle stran, by dáním a přijetím směnky původní obligační poměr ihned a na dobro zanikl. Žalovaný jen namítal, že dal směnku na místě placení a svědek K. jen potvrdil, že se žalovaným ujednal, že dá žalobkyni na zaplacení faktury z 12. června 1914 akcept, za pak žalobkyně poslala trattu, kterou žalovaný akceptoval a jemu vrátil a K. že ji poslal žalobkyni. Tím však neprojevili ani žalovaný ani žalobkyně vůle, že je směnka dána a přijata na místě placení tak, by došlo k novaci závazku z koupě v závazek směnečný po rozumu §u 1375, 1376 a 1377 obč. zák. Důsledkem toho trval závazek obligační